

De Kruispuntbank van Ondernemingen – KBO

Lieven Demets¹

1. Inleiding: een rumoerige start	240
2. Wat is de KBO en wat is zijn doel? De krachtlijnen van de hervorming	240
3. Ondernemingen: een ruim concept	240
4. Structuur van de KBO	241
5. Gegevensverzameling	242
a. Inschrijving in de KBO	242
b. Gegevens aanwezig bij het begin van de werking van de KBO	242
c. Samenstelling en beheer sinds 1 juli 2003	242
d. Technische infrastructuur, “rol” van de gegevensbeheerder en initiator en codes	243
e. Visueel onderscheid tussen de twee nummers; gebruik van BTW-nummer	244
6. Welke zijn, sinds 1 juli 2003, de vereiste stappen voor een onderneming-rechtspersoon?	244
7. Verplichtingen van de handelsonderneming-natuurlijk persoon	245
8. Gegevens in te voeren door de griffies	246
9. Verdere verplichtingen opgelegd aan de ondernemingen – Sancties bij gebrek aan gebruik van het nummer	246
10. Raadpleging van de gegevens – Toegang tot de KBO	247
11. Andere bepalingen	248
12. Sancties	248
13. De noodprocedure	249
14. Tekorten in de KBO	250
15. Toekomst	251
16. Tot slot	251

SAMENVATTING

1. Een rumoerige start

De inwerkingtreding van de Wet van 16 januari 2003 op de Kruispuntbank van Ondernemingen – een belangrijke stap in de modernisering van bepaalde gerechtelijke diensten – is niet zonder problemen verlopen. De gebeurtenissen rond deze start zullen hoofdzakelijk besproken worden vanuit het oogpunt van de griffie van de rechtbank van koophandel.

2. Wat is de KBO? De krachtlijnen van de hervorming

De wet beoogt het beginsel van de unieke inzameling van inlichtingen en de vereenvoudiging van de formaliteiten bij het opstarten van een onderneming door te voeren. De wet bevat drie belangrijke luiken: de oprichting van de KBO, de integratie van het handelsregister en de oprichting en erkenning van ondernemingsloketten. De Kruispuntbank van Ondernemingen is in hoofdzaak een verzameling van gegevens die betrekking hebben op ondernemingen.

3. Onderneming

Het begrip onderneming moet in ruime betekenis begrepen worden. Alle economische actoren vallen dan ook onder dit begrip (zie art. 4). Voorlopig is er enkel een uitsluiting van deze regeling voorzien voor zelfstandigen die een vrij

¹ Hoofdgriffier van de Rechtbank van Koophandel te Brugge.

beroep uitoefenen en die geen werkgever of BTW-plichtige zijn. Het begrip onderneming omvat eveneens de vestigingseenheden.

4. Structuur van de KBO

De KBO is een register dat van de uitvoerende macht afhangt. Dit register heeft helemaal niets te maken met de rechtbanken van koophandel.

Het centrale orgaan is de beheersdienst. Naast deze dienst is er ook nog een coördinatiecommissie en een begeleidingscomité. Ten slotte werd er een toezichtcomité opgericht in de schoot van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De structuur is dus zeer complex.

5. Verzameling van gegevens

- a. inschrijving in de KBO: bij de inschrijving wordt een uniek nummer toegekend en worden de gegevens uit artikel 6 opgenomen;
- b. gegevens bij het begin van de KBO: de gegevens werden uit verschillende databanken geput (centraal handelsregister; het werkgeversrepertorium van de RSZ, enz.);
- c. samenstelling en beheer vanaf 1 juli 2003: de verscheiden diensten worden geacht vervuld te worden door de verschillende gegevensbeheerders (zie K.B. van 26 juni 2003). De initiator staat in voor de rechtstreekse invoering van de gegevens (de enige instantie die nominatief als initiator aangeduid wordt, is de griffie van de rechtbank van koophandel);
- d. technische infrastructuur, rol van de gegevensbeheerder en initiator: de uitwisseling van gegevens tussen de gebruikers, de KBO en de ondersteunende gegevensbanken gebeurt via het netwerk van Fedict. Om de gegevens in te voeren werd een speciale webinterface ontworpen. Er is ook een stelsel van codes opgemaakt om de invoering en het beheer van de gegevens te vergemakkelijken;
- e. onderscheid tussen twee nummers en het BTW-nummer: het ondernemingsnummer en het vestigingseenheidsnummer zijn niet helemaal hetzelfde. Voor BTW-plichtigen werd het BTW-nummer als ondernemingsnummer toegekend met toevoeging van een nul vooraan.

6. Wat zijn de verplichtingen van een onderneming-rechtspersoon?

De verplichtingen onder de nieuwe regeling liggen zeer dicht bij de oude verplichtingen: een notariële akte laten opstellen en de gegevens doen verzamelen; neerlegging van de stukken voor het Belgisch Staatsblad bij de rechtbank van koophandel; aangifte van bijkomende informatie op een bijzonder formulier; inschrijving bij het ondernemingsloket indien er vestigingseenheden zijn.

7. Welke stappen moet een natuurlijk persoon nemen?

Het ondernemingsloket zal het nodige doen. Een inschrijving als handelsonderneming is verplicht. Deze inschrijving vormt een vermoeden van de hoedanigheid van koopman.

8. De griffie moet verschillende gegevens invoeren

De lijst van deze gegevens is opgenomen in artikel 23.

9. Andere verplichtingen van de ondernemingen

Het gebruik van het nummer is verplicht. De sancties zijn gelijkaardig aan de sancties uit de oude Handelsregisterwet.

10-11. Raadpleging van de gegevens

Bepaalde gegevens zijn enkel toegankelijk voor de personen die de Kruispuntbank beheren. Andere gegevens, die al openbaar waren, blijven openbaar (art. 17). Bij de regeling van de toegang tot deze gegevens werden enorm veel voorbehouden gemaakt.

12. Sancties

Er zijn geen wijzigingen op het vlak van de sancties.

13. De noodprocedure

Door de beslissing tot versnelling van de implementatie van het project is het hele systeem vastgelopen en heeft men moeten teruggrijpen naar noodoplossingen (nummer 37 van de tekst).

14. Tekortkomingen in de KBO

De KBO bevat geen gegevens over de lasthebbers van rechtspersonen. Ook worden de oude gegevens overgenomen. Er zijn ook wijzigingen tegenover de vroegere situatie op het vlak van de gegevens die verstrekt moeten worden.

15. Wat zal de toekomst brengen?

De papierloze maatschappij zal nog niet voor morgen zijn. De KBO is evenwel een stap in die richting. De komst van het elektronisch dossier is nabij.

RÉSUMÉ

1. Un démarrage tumultueux

La mise en vigueur de la loi du 16 janvier 2003 sur la Banque carrefour de l'entreprise, un pas important dans la modernisation de certains services judiciaires, ne s'est pas déroulée sans mal. Les vicissitudes de ce démarrage seront décrites principalement vues sous l'angle d'un greffe d'un tribunal de commerce.

2. Qu'est-ce la BCE? Les lignes de force de la réforme

La loi tend à exécuter le principe de la collecte unique de renseignements et de faciliter les démarches liées au début d'une entreprise. La loi comporte trois volets essentiels: la création de la BCE, l'intégration du registre du commerce et la création et reconnaissance des guichets de l'entreprise. La BCE est essentiellement un ensemble de données relatif aux entreprises.

3. Entreprise

L'entreprise doit être entendue dans son sens large. Tous les acteurs économiques sont inclus (voir art. 4). Seuls sont provisoirement exclus les indépendants qui exercent une profession libérale et ne sont ni employeurs ni assujettis à la TVA. Les unités d'établissements sont également comprises.

4. Structure de la BCE

La BCE est un registre relevant du pouvoir exécutif. Il est totalement étranger aux tribunaux de commerce. L'organe central est un service de gestion. Ce service est flanqué d'une commission de coordination et d'un comité d'accompagnement. Finalement un comité de surveillance est créé au sein de la Commission pour la protection de la vie privée. La structure est d'une extravagante complexité.

5. Collecte de données

- a. inscription à la BCE: l'inscription se matérialise par l'octroi d'un numéro unique. Elle comporte les données mentionnées à l'article 6;*
- b. données présentes dès le départ: les données de plusieurs banques de données ont été rassemblées (registre central, répertoire des employeurs de l'ONSS etc.);*
- c. composition et gestion depuis le 1er juillet 2003: les divers services responsables sont censés être apportés par les divers gestionnaires de données (voir A.R. du 26 juin 2003). L'initiateur de données introduit directement de données (le seul initiateur nommé cité est le greffe du tribunal de commerce);*
- d. infrastructure, gestionnaire de données et initiateur: les échanges de données entre les utilisateurs, la BCE et les banques de données de soutien se font par le réseau de Fedict. Un interface web convivial a été créé pour introduire les données. Un système de codes a été défini pour faciliter l'introduction et la gestion des données;*
- e. distinction entre deux numéros et le numéro de TVA: le numéro d'entreprise et celui de l'unité d'établissement ne sont pas tout à fait pareils. Pour les assujettis TVA le numéro TVA fera office de numéro avec un 0 pour commencer.*

6. Quelles démarches pour la personne morale-entreprise?

Les démarches nouvelles sont proches des anciennes: faire rédiger l'acte notarié et rassembler les données; le dépôt au tribunal de commerce des pièces destinées au Moniteur belge; dépôt d'informations complémentaires sur un formulaire distinct; inscription au guichet de l'entreprise s'il y a des unités d'établissement.

7. Quelles démarches pour la personne physique?

Le guichet de l'entreprise fera le nécessaire s'il est sollicité. L'inscription est obligatoire. Elle fait présumer la qualité de commerçant.

8. Le greffe doit insérer beaucoup de données

La liste est reproduite à l'article 23.

9. Autres obligations imposées à l'entreprise

L'usage du numéro est obligatoire. Les sanctions sont pareilles à celles existant sous l'ancien registre du commerce.

10-11. Consultation des données

Certaines données sont réservées à ceux qui gèrent la banque carrefour, d'autres données qui étaient publiques le resteront (art. 17). La consultation est décrite avec énormément de réserves.

12. Sanctions

Les sanctions n'innoveront pas.

13. Procédure d'alarme

À la suite d'une décision d'accélérer la mise en place du projet, tout le système s'est grippé et il a fallu recourir à des expédients (numéro 37 du texte).

14. La BCE présente des lacunes

Les mentions relatives aux mandataires sociaux font défaut. Il s'agit également de récupérer les données anciennes. Les données à fournir dérogent à la tradition.

15. De quoi demain sera-t-il fait?

Une société sans papier n'est pas pour demain, quoique la BCE pousse dans cette direction. L'avènement du dossier électronique est proche.

1. INLEIDING: EEN RUMOERIGE START

1. De Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, is in werking getreden op 1 juli 2003².

Na vier dagen werd de webinterface die de onlinebewerkingen en consultaties mogelijk maakte, buiten werking gesteld wegens technische tekortkomingen in het informaticasysteem. Die tekortkomingen waren algemeen voorspeld door de betrokkenen. Er werd overgeschakeld naar een noodprocedure om de gegevens in de KBO in te brengen.

Dit belet niet dat de oprichting van de KBO op termijn een belangrijke stap kan worden in de modernisering van de werking van bepaalde rechterlijke diensten en in de totstandkoming van de e-governmentomgeving.

2. Hierna volgt een beknopte beschrijving van de KBO zelf, van de wijze hoe het met de voorziene on-lineprocedure zou functioneren, gevolgd door een toets aan de dagelijkse realiteit met de noodprocedure en een vooruitblik op de toekomst, hoofdzakelijk vanuit het oogpunt van een griffie van een rechtbank van koophandel.

2. WAT IS DE KBO EN WAT IS ZIJN DOEL? DE KRACHTLIJNEN VAN DE HERVORMING

3. De wet op de KBO beoogt onder meer het beginsel van de unieke inzameling van gegevens door te voeren. Voorts beoogt de wet nog de formaliteiten bij het opstarten van een onderneming te vereenvoudigen³. De wet bevat drie luiken waarvan alleen het eerste en het tweede zullen worden besproken: de oprichting van een kruispuntbank van ondernemingen, de integratie van het handelsregister en de oprichting of erkenning van ondernemingsloketten.

De Kruispuntbank van Ondernemingen is een verzameling van gegevens die betrekking hebben op ondernemingen. Het

is een register dat de authentieke bron vormt voor alle informatie in zake rechtspersonen, ondernemingen en verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid. Zij is belast, volgens de termen van de wet, "met het opnemen, het bewaren, het beheren en het ter beschikking stellen van gegevens die betrekking hebben op de identificatie van de ondernemingen overeenkomstig de bepalingen van de Wet van 16 januari 2003 en de wettelijke of reglementaire bepalingen die de oorspronkelijke verzameling van de in artikel 6 bedoelde gegevens toelaten door de overheden, administraties en diensten aangewezen krachtens artikel 7" (art. 3, lid 3).

3. ONDERNEMINGEN: EEN RUIM CONCEPT

4. Het concept ondernemingen wordt ruim bedoeld. Het gaat om alle economische actoren. "Het is immers de bedoeling een unieke identificatie uit te bouwen voor alle actoren

die onderworpen zijn aan verplichtingen of houder zijn van rechten krachtens de fiscale, sociale of economische wetgeving"⁴.

² B.S. 5 februari 2003.

³ *Memorie van Toelichting*, Doc. Kamer, 50, nr. 2058/0001, p. 4. Deze doelstelling wordt letterlijk herhaald in de wet zelf (art. 3) wat toch enigszins merkwaardig is.

⁴ *Memorie van Toelichting*, p. 5.

De wet vermeldt (art. 4):

1. de rechtspersonen naar Belgisch recht;
2. rechtspersonen naar buitenlands recht die een zetel hebben in België;
3. iedere natuurlijk persoon, rechtspersoon of vereniging die in België:
 - hetzij een handels- of ambachtsonderneming voert;
 - hetzij als werkgever aan de sociale zekerheid is onderworpen;
 - hetzij aan de BTW onderworpen is;
 - hetzij als zelfstandige een intellectueel vrij of dienstverlenend beroep uitoefent⁵;
4. de vestigingseenheden van de genoemde personen in zoverre de registratie van deze vestigingseenheid nodig is voor de uitvoering van de Belgische wetgeving.

Het doel van de KBO is een unieke inzameling van gegevens te realiseren die bijdraagt tot de administratieve vereenvoudiging. Het verhoogt de efficiëntie van de werking van de overheidsdiensten door betere uitwisseling van correcte informatie, wat een betere toepassing van de regels en een betere controle in de hand werkt.

Voor de onderneming heeft het de volgende voordelen. De onderneming is verplicht:

- nog slechts één enkel identificatienummer te gebruiken bij alle contacten met alle (federale) overheidsdiensten;
- nog slechts éénmaal de identificatiegegevens aan de (federale) overheidsdiensten te moeten meedelen⁶.

4. STRUCTUUR VAN DE KBO

6. De KBO is een register van de uitvoerende macht. Artikel 3 bepaalt reeds dat het register wordt opgericht “binnen de Federale Overheidsdienst Economie”. De oprichting van de organen die de structuur uitmaken van de KBO en die alle volledig vreemd zijn aan de rechtbanken van koophandel, bevestigt dat de rechtbanken van koophandel en hun griffies uitgesloten worden van het beheer van dit register.

Het centraal orgaan is een “beheersdienst”.

Daarnaast wordt een coördinatiecommissie opgericht voorzeten door een vertegenwoordiger van de eerste minister, wat nogal vreemd is gelet op de lokalisatie van de KBO bij de FOD-Economische Zaken. Een Koninklijk Besluit van 13 maart 2003 omschrijft de samenstelling van de commissie. De coördinatiecommissie heeft een adviserende taak.

De adviezen worden gegeven aan een “begeleidingscomité” opgericht bij de... beheersdienst van de KBO. De regels van

5. Zoals hierboven uiteengezet is de definitie van “Onderneming” in het kader van deze wet zeer ruim.

Op dit ogenblik worden geen ondernemingsnummers toegekend aan zelfstandigen die een intellectueel, vrij of dienstverlenend beroep uitoefenen en die geen werkgever of BTW-plichtige zijn: een alleenwerkend advocaat bv. Er is geen duidelijke tekst maar misschien valt dit op te maken uit de samenlezing van artikel 7 en het uitvoeringsbesluit betreffende de “dienst” vermeld in artikel 2, 2°. Gegevens betreffende dergelijke ondernemingen komen ook niet voor in de originele gegevensvoorraad (zie ook randnummer 40).

Vestigingseenheden worden ook opgenomen in de KBO. De vestigingseenheid is de activiteitslocatie, geografisch bepaalbaar aan de hand van een adres, zoals de plaats van uitbating, een vestiging of een productieeenheid.

Het betreft bijvoorbeeld: atelier, fabriek, magazijn, verkooppunt, bureau, mijn, steengroeve, directie, kantoor, opslagplaats, agentschap, apotheek, filiaal, goederenstock. Op dit ogenblik worden slechts de vestigingseenheden van handels- en ambachtsondernemingen opgenomen in de KBO via de ondernemingsloketten: in uitvoering van titel III voeren enkel de ondernemingsloketten vestigingseenheden in, welke alleen slaat op handels- en ambachtsondernemingen. Andere ondernemingen dienen nog geen vestigingseenheden aan te geven (art. 4, 4°... in zoverre de registratie van deze vestigingseenheid nodig is voor de uitvoering van de Belgische wetgeving.) In de originele gegevensvoorraad komen ook geen andere voor, gezien er geen geregistreerd waren.

werking van het begeleidingscomité worden bepaald bij koninklijk besluit.

Er wordt ten slotte nog een “Toezichtcomité” opgericht dat belast is met de afgifte van de machtiging bedoeld in artikel 18, § 2, en tevens de adviezen verstrekt bedoeld in de artikelen 6, § 2, 18, § 1 en 20. Dat toezichtcomité is opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Noch de toezichtcommissie noch het begeleidingscomité werden tot op heden ingericht.

Deze gecompliceerde structuur is het gevolg van de beslissing van de wetgever de toegang tot de KBO voor buitenstaanders nogal sterk te beperken en van de onwil om een orgaan in het leven te roepen dat een appreciatiebevoegdheid zou kunnen krijgen over het toegangsrecht.

⁵ F. PETILLON, “Rol van de Kruispuntbank van Ondernemingen voor advocaten”, *RABG* 2003/19.

⁶ Dit wordt uitdrukkelijk herhaald in art. 22 van de KBO-Wet.

5. GEGEENSVERZAMELING

a. Inschrijving in de KBO

7. De onderneming die zich inschrijft, verkrijgt een uniek nummer. Het ondernemings- en het vestigingseenheidsnummer, toegekend in beginsel op het moment van de inschrijving van de onderneming in de KBO, bevatten tien cijfers⁷. Dit nummer is niet overdraagbaar. Een geschrapt nummer kan niet opnieuw worden toegekend. Bij fusies, overdracht van onderneming enz. gelden specifieke regels die in datzelfde besluit worden vermeld (zie ook hierna *sub* 13).

De inschrijving die de onderneming neemt, omvat de gegevens die opgesomd zijn in artikel 6 van de KBO-Wet. De Koning kan evenwel na advies van het toezichtcomité en bij besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad de aldaar opgesomde gegevens aanvullen met andere gegevens vereist voor de identificatie van ondernemingen of van gemeenschappelijk belang voor meerdere overheidsdiensten.

De KBO heeft toegang tot het Rijksregister (art. 8 KBO-Wet). Deze toegang wordt overigens aan steeds minder beperkingen onderworpen ook wat de griffies en de parketten betreft.

b. Gegevens aanwezig bij het begin van de werking van de KBO

8. Om op de aanvangsdatum te kunnen starten, werden de gegevens van verschillende databanken samengebracht. Ze hadden betrekking op elke entiteit die voordien één of meerdere nummers kreeg in het Rijksregister voor Rechtspersonen, het Centraal Handelsregister, het werkgeversrepertorium van de RSZ of in de BTW-databanken.

De aldus verkregen gegevens werden op dubbels onderzocht, onderling in overeenstemming gebracht en de identiteitsgegevens van natuurlijke personen werden nagezien aan de hand van het rijksregister van natuurlijke personen en het bisregister.

Bij de start op 1 juli 2003 telde de databank ongeveer 1.300.000 ondernemingen: 700.000 natuurlijke personen en 600.000 rechtspersonen.

Het Rijksregister voor Rechtspersonen (FOD-Binnenlandse Zaken) en het Centraal Handelsregister (FOD-Economie, KMO, Middenstand en Energie, beheerd door Euro-db) en

de lokale handelsregisters (FOD-Justitie) werden in de KBO geïntegreerd.

c. Samenstelling en beheer sinds 1 juli 2003

9. Sinds de oprichting van de KBO, die onder de informaticatechnische verantwoordelijkheid valt van de FOD-Economie, KMO, Middenstand en Energie, worden de bewaarde gegevens rechtstreeks ingebracht en aangepast door de onderscheiden verantwoordelijke diensten.

Deze diensten bedoeld in artikel 2, 2° van de KBO-Wet worden bij het K.B. van 26 juni 2003⁸ gespecificeerd enerzijds als gegevensbeheerder en anderzijds als initiator, waarbij de initiator de uitvoerende taken toebedeeld krijgt.

De onderscheiden gegevensbeheerders zijn:

- De Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie
- De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
- De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
- De Federale Overheidsdienst Justitie
- De Federale Overheidsdienst Personeel en Organisatie
- De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken
- De Nationale Bank van België
- De Federale Overheidsdienst Financiën.

Het K.B. vernoemt slechts één initiator nl. de griffies van de rechtbanken van koophandel, met als gegevensbeheerder FOD-Justitie, voor de rechtspersonen bedoeld in artikel 5, eerste lid, 1°, met betrekking tot de verenigingen zonder winstoogmerk en de private stichtingen die geregistreerd zijn bij of meegegeeld werden aan de Kruispuntbank van Ondernemingen, en 2° met betrekking tot de identificatiegegevens verzameld in uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen of zijn uitvoeringsbesluiten (het voorziet ook in de aanstelling van de notarissen als initiator op een later te bepalen datum⁹).

De overige gegevensbeheerders duiden zelf hun initiatoren aan (behalve de erkende ondernemingsloketten). Artikel 12 van het Besluit bepaalt “iedere dienst die krachtens dit besluit wordt aangeduid als gegevensbeheerder, deelt aan de beheersdienst van de KBO de coördinaten mee van de diensten of hun afdelingen die onder hun verantwoordelijkheid en toezicht: 1° optreden als initiator van de gegevens; 2° moeten gecontacteerd worden voor de toepassing van artikel 25 van de wet”.

⁷ Zie hierover K.B. 24 juni 2003, *B.S.* 30 juni 2003.

⁸ K.B. 26 juni 2003 houdende aanwijzing van de overheden, administraties en diensten die, betreffende bepaalde categorieën van ondernemingen, belast zijn met de eenmalige inzameling en het actualiseren van de gegevens bedoeld in art. 6 van de Wet van 16 januari 2003 houdende oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, modernisering van het handelsregister, oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen.

⁹ Art. 10, K.B. 26 juni 2003.

10. De erkende ondernemingsloketten werden door de wet zelf ingericht¹⁰ om de verrichtingen van inschrijving, wijziging en doorhaling van die inschrijving van handels- of ambachtsondernemingen in de KBO door te voeren (titel III van de wet).

De FOD-Economie, KMO, Middenstand en Energie is hier de gegevensbeheerder.

Deze ondernemingsloketten zijn privé-ondernemingen, die verplicht de vorm van een VZW hebben aangenomen en samengesteld zijn uit werkgevers- of zelfstandigenorganisaties of sociale verzekeringsfondsen of sociale secretariaten of een combinatie van deze organisaties.

De ondernemingsloketten zijn initiator voor ondernemingen natuurlijk persoon die een handels- of een ambachtsonderneming oprichten. Zij zijn tevens initiator voor alle vestigingseenheden, ook voor deze ondernemingen rechtspersoon die handelswerkzaamheden willen uitoefenen.

d. Technische infrastructuur, “rol” van de gegevensbeheerder en initiator en codes

11. De uitwisseling van de gegevens tussen de verschillende gebruikers, de KBO-gegevensbank en de ondersteunende gegevensbanken, gebeurt door middel van de UME (Universal Messaging Engine) over Fedman (Federal Metropolitan Area Network), het netwerk van Fedict (FOD-ICT). Speciaal voor de KBO werd een webinterface – de KBOWI – ontworpen om op een gestructureerde maar toch gebruiksvriendelijke manier de gegevens in te brengen en door te geven.

Dat een gebruiksvriendelijke interface nodig is, mag blijken uit de wijze waarop de gegevens moeten worden ingebracht.

12. Elke gegevensbeheerder en initiator beschikt bij de toegang tot de KBO over een eigen “rol”. Deze “rol” bestaat uit het vereiste aantal toelatingen om bepaalde gegevens te kunnen inbrengen of bewerken. De “rol” van de griffies van de rechtbanken van koophandel laat hen toe statutaire gegevens betreffende de rechtspersonen in te brengen en te wijzigen. Het staat hen niet toe gegevens betreffende vestigingseenheden van een handelsonderneming in te brengen of te wijzigen. Omgekeerd kunnen ondernemingsloketten dit laatste wel maar is het eerste voor hen onmogelijk. Daarnaast

hebben de gegevensbeheerders en initiators wel inzage-recht voor gegevens in de mate dat zij die gegevens nodig hebben voor het vervullen van hun opdrachten en wettelijke of reglementaire verplichtingen¹¹.

13. Voor het vastleggen van de gegevens voorgeschreven door de artikelen 5 en 6 van de Wet, gebruikt de KBO codes om op een flexibele manier te voldoen aan een hele waaier van behoeften van de verschillende gebruikers. Deze codes hebben een betekenisvolle omschrijving in verschillende talen, wat als voordeel heeft dat de codes niet gekend moeten zijn: de omschrijvingen geven de betekenis aan en de codes geven de betekenis in de taal van de gebruiker. Momenteel worden de drie landstalen ondersteund (waar nodig).

De belangrijkste codes zijn:

- codetabellen:
 - rechtsvormen;
 - rechtstoestanden;
 - functies;
 - toelatingen;
 - activiteitscodes (Nacebel);
- algemene codes (taalcode, type adres,...)
- geografische tabellen:
 - landcodes (bron: Rijksregister);
 - postcodes (bron: Rijksregister);
 - NIS-gemeentecodes (bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek);
 - straatcodes (bron: Rijksregister);
- persoonsgegevens:
 - rijksregisternummer¹²;
 - bisregisternummer.

Na verificatie van de aldus ingebrachte gegevens, verstrekt de KBO, afhankelijk van het geval, een ondernemingsnummer of een vestigingseenheidsnummer.

Het ondernemingsnummer is een uniek identificatienummer bestaande uit 10 cijfers.

Het is in principe¹³ niet overplaatsbaar en is niet herbruikbaar voor de identificatie van een andere onderneming.

Elke vestigingseenheid krijgt door de KBO een uniek vestigingseenheidsnummer bestaande uit 10 cijfers. Het vestigingseenheidsnummer is overplaatsbaar van de ene onderneming naar de andere met name in geval van fusie, splitsing en volledige of gedeeltelijke overdracht van onderneming.

^{10.} Titel IV van de KBO-Wet.

^{11.} Art. 21 van de KBO-Wet.

^{12.} Art. 8 van de KBO-Wet.

^{13.} Het ondernemingsnummer is in bepaalde gevallen overdraagbaar bij de splitsing van een rechtspersoon. K.B. 24 juni 2003 tot vaststelling van de toekenningsregels, de samenstelling en de overdrachtsmodaliteiten van het ondernemingsnummer en het vestigingseenheidsnummer in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

e. Visueel onderscheid tussen de twee nummers; gebruik van BTW-nummer

14.

<i>Ondernemingsnummer</i>	<i>Vestigingseenheidsnummer</i>
<ul style="list-style-type: none"> • 10 cijfers beginnend met een 0 of een 1 • Er staat geen punt tussen het eerste en tweede cijfer: <p>0474.603.875</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 10 cijfers waarvan het eerste cijfer van 2 tot 8 kan variëren • Er staat een punt tussen het eerste en tweede cijfer: <p>7.123.654.957</p>

Voor de bestaande BTW-plichtige ondernemingen werd het BTW-nummer als ondernemingsnummer toegekend met toevoeging van een nul vooraan.

Voor ondernemingen opgenomen in het Rijksregister voor Rechtspersonen werd het nationaal nummer toegekend eveneens met toevoeging van een nul vooraan.

De overige bestaande ondernemingen en de nieuwe krijgen een nieuw nummer met dezelfde lay-out.

Het ondernemingsnummer doet dienst als handelsregister-nummer voor handelsondernemingen.

6. WELKE ZIJN, SINDS 1 JULI 2003, DE VEREISTE STAPPEN VOOR EEN ONDERNEMING-RECHTSPERSOON?

15. Samengevat moet het bevoegde orgaan van de rechtspersoon volgende handelingen stellen:

Stap 1. De oprichter gaat naar een notaris voor het opstellen van een authentieke akte of stelt zelf een onderhandse akte op.

Stap 2. Vervolgens worden de statuten bij de griffie van de rechtbank van koophandel neergelegd, waar het ondernemingsnummer wordt toegekend.

Stap 3. Dan pas kan de onderneming naar het ondernemingsloket indien zij handelsactiviteiten wil uitvoeren.

16. *Stap 1:*

Aan de eerste stap is niets gewijzigd in het nieuwe recht behalve het verzamelen van de nodige gegevens om te voldoen aan stap 2 die wel gewijzigd is.

17. *Stap 2.*

Ook onder de vroegere wetgeving dienden de vennootschappen hun akten neer te leggen ter griffie van de rechtbank van koophandel. Nieuw is:

- de neerlegging ter publicatie van akten en stukken betreffende VZW's en stichtingen;
- het bijkomend verstrekken van de gegevens welke ingebracht dienen te worden in de KBO door middel van een afzonderlijk formulier en de mogelijke weigering indien deze gegevens niet verstrekt worden of onjuist zijn.

Elke rechtspersoon die onderworpen is aan hetzij de VZW-wetgeving, hetzij het Wetboek van Vennootschappen dient zijn akten ter publicatie in de bijlage van het *Belgisch Staatsblad* neer te leggen op de griffie van de rechtbank van koophandel in het rechtsgebied waar zijn zetel gevestigd is om er opgenomen te worden in het rechtspersonenregister.

Het K.B. van 30 januari 2001 dat de neerleggingen door vennootschappen regelt werd aangepast¹⁴. Voor de neerleggingen door VZW's en stichtingen werd een afzonderlijk K.B. uitgevaardigd¹⁵.

Naast de te publiceren tekst moet de rechtspersoon op een bijgevoegd formulier een reeks gegevens meedelen die de griffie in de KBO dient in te brengen. Het betreft:

- de naam, de benaming of de firmanaam;
- de nauwkeurige aanduiding van de verscheiden adressen, in voorkomend geval, van de maatschappelijke zetel van de onderneming en de verschillende vestigingseenheden in België;
- de rechtsvorm;
- de rechtstoestand;
- *bedrag van het maatschappelijk kapitaal*;
- oprichtingsdatum;
- *nummer van een bankrekening*;
- de precieze identiteit van de personen die gemachtigd zijn de rechtspersoon te besturen en te verbinden;
- voor de handelsvennootschappen, VZW's en stichtingen, de identiteit van de persoon belast met het dagelijks bestuur;
- in voorkomend geval, de datum van ontbinding;

¹⁴. K.B. 26 juni 2003 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen.

¹⁵. K.B. 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en van private stichtingen.

- *begin en einde van het boekjaar;*
- *de datum van de jaarvergadering*¹⁶.

Indien deze gegevens niet verstrekt worden, of indien zij onjuist zijn, wordt de neerlegging van de akte geweigerd.

Bij de precieze identiteit van de bestuurders dient te worden opgemerkt dat voor de bestuurders rechtspersonen de precieze identiteit van de vaste vertegenwoordiger ook vermeld moet worden, voor de rechtspersoon aan de hand van het ondernemingsnummer, voor de natuurlijke personen aan de hand van het rijksregisternummer.

Is deze bestuurder een vreemde rechtspersoon zonder vestiging in België, dan moet de griffie eerst een ondernemingsnummer toekennen.

Is de bestuurder of de vaste vertegenwoordiger een vreemdeling dan dient het bisregisternummer te worden vermeld of, indien hij er geen heeft, aangemaakt te worden door de griffie.

7. VERPLICHTINGEN VAN DE HANDELSONDERNEMING-NATUURLIJK PERSOON

19. De KBO-Wet schaft de wetgeving op het handelsregister af, hetgeen evenwel niet betekent dat in het register van de ondernemingen geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen kooplieden en niet-kooplieden.

Kooplieden dienen zich niet langer tot de griffie van de rechtbank van koophandel te wenden om een inschrijving in het handelsregister te verkrijgen maar doen dit nu in de erkende ondernemingsloketten.

Hier is nieuw dat de keuze van ondernemingsloket volledig vrij is. De ondernemingsloketten kennen geen territoriale beperkingen en zijn onderling inwisselbaar.

Aan de ondernemingsloketten werd ook het onderzoek naar de ondernemersvaardigheden toevertrouwd¹⁷.

20. De ondernemingsloketten dienen alle verzoeken om inschrijving, wijziging of doorhaling te aanvaarden mits de nodige gegevens werden verstrekt¹⁸.

Ook hier dienen de identiteitsgegevens te worden verstrekt aan de hand van het rijksregisternummer voor een nieuwe inschrijving, en aan de hand van het ondernemingsnummer of het vestigingseenheidsnummer ingeval van een wijziging of een doorhaling.

Daarnaast dienen ook de volgende gegevens te worden ver-

strekt: de adressen van de vestigingseenheden, de handelsbenaming, de voorgenomen activiteiten, de identiteitsgegevens van de persoon die voldoet aan de vereiste ondernemersvaardigheden indien het niet de verzoeker zelf is, enz.

Indien het verzoek wordt aanvaard, krijgt de startende handelaar natuurlijk persoon zijn ondernemingsnummer onmiddellijk meegedeeld, samen met minstens één vestigingseenheidsnummer en verkrijgt hij de hoedanigheid van handelsonderneming (of ambachtsonderneming).

18. Stap 3.

Handelsvennootschappen moeten zich wel nog aandienen bij een ondernemingsloket om de inschrijving te bekomen van één of meerdere vestigingseenheden. Pas indien dit gebeurd is, verkrijgt de rechtspersoon de hoedanigheid van handelsonderneming. De te volgen werkwijze is dezelfde als die van de natuurlijke personen, behalve dat de identiteitsgegevens niet meer opnieuw moeten worden meegedeeld, enkel het ondernemingsnummer.

Indien het verzoek wordt aanvaard, krijgt de startende handelaar natuurlijk persoon zijn ondernemingsnummer onmiddellijk meegedeeld, samen met minstens één vestigingseenheidsnummer en verkrijgt hij de hoedanigheid van handelsonderneming (of ambachtsonderneming).

21. Indien het ondernemingsloket de inschrijving, wijziging of doorhaling weigert, wordt die beslissing onmiddellijk per aangetekende brief aan de aanvragende onderneming betekend.

De aanvrager kan tegen die beslissing beroep aantekenen bij de Vestigingsraad binnen 30 werkdagen volgend op de datum van weigering (art. 40, § 1, KBO-Wet). Er is een rare discrepantie in de wet: artikel 40 gewaagt van een hoger beroep “binnen de dertig werkdagen” terwijl in de Wet van 26 juni 2002 betreffende de oprichting van de Vestigingsraad sprake is van “binnen dertig dagen”. Taalkundig (en juridisch) is het laatste meer gebruikelijk. Het zal soms moeilijk zijn de termijn te berekenen. De parlementaire voorbereiding geeft geen uitleg.

De aanvrager kan tegen die beslissing beroep aantekenen bij de Vestigingsraad binnen 30 werkdagen volgend op de datum van weigering (art. 40, § 1, KBO-Wet). Er is een rare discrepantie in de wet: artikel 40 gewaagt van een hoger beroep “binnen de dertig werkdagen” terwijl in de Wet van 26 juni 2002 betreffende de oprichting van de Vestigingsraad sprake is van “binnen dertig dagen”. Taalkundig (en juridisch) is het laatste meer gebruikelijk. Het zal soms moeilijk zijn de termijn te berekenen. De parlementaire voorbereiding geeft geen uitleg.

^{16.} De cursieve tekst slaat enkel op vennootschappen en niet op verenigingen.

^{17.} K.B. 22 juni 2003 betreffende de controletaak van de erkende ondernemingsloketten ter gelegenheid van de inschrijving van handels- of ambachtsondernemingen in de Kruispuntbank van Ondernemingen en K.B. 16 juni 2003 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 21 oktober 1998 tot uitvoering van Hoofdstuk I van Titel II van de Programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, en tot bepaling van de inwerkingtreding van artt. 76 tot 81 van de Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen.

^{18.} K.B. 22 juni 2003 betreffende de inschrijving, wijziging en doorhaling van de inschrijving van handels- en ambachtsondernemingen in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

22. Een inschrijving als handelsonderneming is verplicht¹⁹.

Deze inschrijving vormt, behoudens tegenbewijs, een vermoeden van de hoedanigheid van koopman of ambachtsman, naar gelang van de aard van de inschrijving. Dit was reeds het geval onder het oude recht.

De aanvraag tot inschrijving zowel bij de oprichting van de onderneming als bij de opening van een nieuwe vestigingseenheid moet voorafgaandelijk geschieden. Dit geldt zowel voor handelsvennootschappen als voor natuurlijke personen.

23. Een wijziging aan de toestand moet binnen de maand na de wijziging aangegeven worden:

Natuurlijke personen: het aantal wijzigingen wordt beperkt: wijzigingen aan het privé-domicilie worden via het Rijksregister automatisch aangebracht. Indien dit echter een adreswijziging van een vestigingseenheid meebrengt, moet wel nog een wijziging worden aangegeven.

Handelsvennootschappen: Statutaire wijzigingen worden in de KBO ingebracht op het ogenblik van de neerlegging van de stukken ter griffie van de rechtbank van koophandel. Benoeming van nieuwe bestuurders vergt enkel een bezoek aan een ondernemingsloket om te bewijzen dat de onderneming verder voldoet aan de ondernemersvaardigheden.

24. Stopzetting van een handelsonderneming of een vestigingseenheid dient binnen de termijn van één maand na de

stopzetting aangegeven te worden. Onder de vorige wetgeving had de handelaar één jaar tijd om de stopzetting aan te geven. Een bijzonder vertrekpunt van de termijn van één maand geldt wanneer de beëindiging voortvloeit uit een overdracht van de bedrijvigheid van de onderneming, om niet of onder bezwarende titel, onder levenden of ingevolge overlijden. De doorhaling moet in dat geval gevraagd worden binnen de termijn van één maand na de overdracht of de aanvaarding van de nalatenschap²⁰.

25. Ambtshalve inschrijving, wijziging of doorhaling.

Er wordt in de wet in een procedure voorzien waarbij de beheersdienst van de KBO ambtshalve foutieve of ontbrekende vermeldingen kan verbeteren of aanbrengen in de KBO²¹.

Dit slaat op alle ondernemingen, niet alleen op handelsondernemingen. Voor handelsondernemingen is het de vervanging van de vroegere artikelen 30 tot 35bis van de Handelsregisterwet die daartoe in een procedure voor de rechtbank van koophandel voorzag.

Volgens de wet bestaat er een meldingsplicht ten laste van alle diensten die toegang hebben tot de KBO van zodra zij hetzij foutieve of het ontbreken van gegevens vaststellen in de KBO hetzij vaststellen dat een inschrijving, wijziging of doorhaling niet is gebeurd (art. 24 KBO-Wet). Deze bepaling beklemtoont zoals vele andere de cruciale rol die de beheersdienst speelt in de KBO.

8. GEGEVENS IN TE VOEREN DOOR DE GRIFFIES

26. De bevoorrading met actuele informatie over de ondernemingen zal nog steeds het werk zijn van de griffies die evenwel hun register niet meer controleren.

Artikel 23 van de wet verplicht de griffier van de rechtbank die ze heeft uitgesproken de KBO in kennis te stellen van de inhoud van de vonnissen en arresten die in dat artikel worden opgesomd.

De lijst van artikel 23 is grotendeels gebaseerd op de lijst opgenomen in artikel 25 van de Handelsregisterwet, maar bepaalde punten werden zo geformuleerd dat zij, in de hui-

dige formulering, gelden voor alle ondernemingen (vandaar ook de plaats van het artikel in Titel II). Nieuw is eveneens dat het ook de griffiers zijn die de KBO in kennis moeten stellen van de rechtsmiddelen die tegen deze beslissingen worden ingesteld, wat onder de handelsregisterwet toekwam aan de betrokkenen zelf.

De wijze van kennisgeving aan de KBO wordt vastgesteld in het K.B. van 15 juni 2003. Voor het ogenblik zijn het enkel de griffies van de rechtbanken van koophandel die hun kennisgevingen elektronisch moeten (kunnen) inbrengen.

9. VERDERE VERPLICHTINGEN OPGELEGD AAN DE ONDERNEMINGEN – SANCTIES BIJ GEBREK AAN GEBRUIK VAN HET NUMMER

27. Alle ondernemingen worden verplicht het ondernemingsnummer te gebruiken in hun betrekkingen met admi-

nistratieve en rechterlijke overheden (inwerkingtreding 1 januari 2005).

¹⁹. Artt. 33 tot en met 40 KBO-Wet.

²⁰. Een aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving zou de termijn niet doen lopen.

²¹. Artt. 24 en 25 van de KBO-Wet.

Handelsonderneringen, waarvan het ondernemingsnummer geldt als handelsregisternummer moeten dit nummer vermelden op akten, facturen, enz. (voor de op 30 juni 2003 bestaande handelsonderneringen, is een aanpassingsperiode voorzien tot 1 januari 2005). Zelfs op nieuwjaarskaarten, verklaarde de bevoegde minister in de Kamer.

28. De vermelding van het ondernemingsnummer moet ook voorkomen in elk op verzoek van een handelsonderneming betekend deurwaardersexploot op straffe van onontvankelijkheid van hun vordering²². Het *Belgisch Staatsblad* bevat grappige verschrijvingen (er is sprake van een “ondernemingsemmer”) maar de teneur van de tekst is relatief duidelijk.

Het oude stelsel dat bestond onder het handelsregisterstelsel wordt overgenomen en gedeeltelijk in een nieuw kleedje gestoken. Bij gebreke aan vermelding van het ondernemingsnummer op het gerechtsdeurwaardersexploot, verleent de rechtbank uitstel aan de handels- of ambachtsonderneming om haar inschrijving in de KBO op de datum van het

inleiden te bewijzen. Indien dit bewijs niet geleverd kan worden, moet opnieuw worden gedagvaard (de vordering wordt van ambtswege onontvankelijk verklaard). Dit geldt alleen voor dagvaardingen bij exploit: het gebrek aan vermelding op een tegensprekelijk verzoekschrift of op een eenzijdig verzoekschrift heeft dit gevolg niet.

De vroeger bestaande regel dat de vordering niet ontvankelijk is indien zij gesteund is op een activiteit waarvoor de onderneming niet is ingeschreven blijft eveneens gelden. Hier wordt de niet-ontvankelijkheid niet beperkt tot vorderingen ingeleid bij gerechtsdeurwaardersexploot.

Artikel 14 specificceert in vergelijking met de artikelen 40 en 41 van de Handelsregisterwet echter niet meer dat de dagvaarding een oorzaak moet vinden in een daad van koophandel of in een daad van ambachtsactiviteit. Het betreft dus wel degelijk elk deurwaardersexploot voor om het even welke vordering, misschien in het vooruitzicht van uitbreiding van de verplichtingen van artikelen 13 en 14 tot andere ondernemingen²³ zoals voorzien in artikel 16.

10. RAADPLEGING VAN DE GEGEVENS – TOEGANG TOT DE KBO

29. Hoofdstuk 4 van de wet maakt een onderscheid tussen gegevens die, gelet op hun aard, raadpleegbaar zijn zonder voorafgaande machtiging, en andere gegevens die een bepaalde onderneming aanbelangen.

30. Artikel 17 van de wet duidt aan welke gegevens raadpleegbaar zijn zonder voorafgaande machtiging.

Volgende gegevens, opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen, zijn gelet op hun aard, raadpleegbaar zonder voorafgaande machtiging:

- 1° de door de Kruispuntbank van Ondernemingen toegekende ondernemings- en vestigingseenheidsnummers;
- 2° alle gegevens die moeten worden bekendgemaakt in uitvoering van:
 - het Wetboek van Vennootschappen;
 - de Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen;
 - de Wet van 12 juli 1989 houdende verscheidene maatregelen tot toepassing van de Verordening (EEG) nr. 2137/85 van de Raad van 25 juli 1985 tot instelling van de Europese economische samenwerkingsverbanden;
 - de Faillissementswet van 8 augustus 1997;
 - de Wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen;

- 3° de gegevens die door handels- of ambachtsondernemingen moeten worden medegedeeld in uitvoering van artikel 37;
- 4° de gegevens vereist om na te gaan of een onderneming al dan niet aan de BTW-verplichtingen is onderworpen;
- 5° de bijzondere erkenningen of toelatingen waarover een onderneming beschikt, van zodra deze het voorwerp uitmaken van een verplichte bekendmaking.

31. Artikel 18 houdt een uitgebreide delegatie van bevoegdheid in aan de Koning om op advies van de coördinatiecommissie en van het toezichtcomité de andere regelen vast te stellen voor de toegang tot de KBO.

De wet is zeer stringent geregeld. De toegang tot andere gegevens dan de openbare gegevens vermeld in artikel 17 vereist een voorafgaande machtiging van het toezichtcomité. Het toezichtcomité moet nagaan of de toegang geschiedt in overeenstemming met de wet en haar uitvoeringsbesluiten (art. 18, § 2).

32. Het K.B. van 19 juni 2003²⁴ houdt de nadere regels in voor de toegang tot de KBO.

Voor gegevens die voor iedereen toegankelijk zijn, kon worden verwacht dat iedereen de gegevens vrij op internet zou kunnen raadplegen. Dit is niet het geval en het koninklijk besluit houdt drastische beperkingen in. Inzonderheid wordt

²² Artt. 13 en 14 KBO-Wet.

²³ “Bijvoorbeeld vrije, intellectuele en dienstverlenende beroepen”, *Memorie van Toelichting* bij art. 16.

²⁴ B.S. 27 juni 2003.

opgelegd dat alleen een raadpleging per onderneming mogelijk is.

Artikel 7 bepaalt wat elkeen via internet kan consulteren²⁵:

“§ 1...

- het ondernemingsnummer en het vestigingseenheidsnummer;
- de benamingen van de onderneming of zijn vestigingseenheden;
- de rechtsvorm;
- de adresgegevens van de onderneming of zijn vestigingseenheden;
- het telefoonnummer en het e-mailadres van de onderneming of vestigingseenheid;
- de economische activiteiten van de onderneming of van de vestigingseenheid;
- de erkenningen, vergunningen of registraties waarover de onderneming beschikt, in zoverre deze van belang zijn voor derden;
- de aan bovenvermelde gegevens verbonden begindatum.

De consultatie van de hierboven vermelde gegevens is slechts mogelijk per onderneming.

§ 2. De naam en het domicilieadres van de fysieke persoon mogen niet getoond worden voor de toegang tot de gegevens vermeld in § 1, tenzij:

ofwel, deze naam overeenstemt met de benaming van de onderneming of de vestigingseenheid, ofwel, het domicilieadres met het adres van de onderneming of het adres van de vestigingseenheid van de onderneming overeenstemt.”

Voor de gegevens die niet voor iedereen beschikbaar zijn regelt het Koninklijk Besluit van 19 juni 2003 de modaliteiten van de aanvraag (die moet gericht worden aan de Beheersdienst) en legt een reeks bijkomende voorwaarden op voor de toegang, zelfs ten behoeve van de overheidsdiensten. Bij de aanvraag moet vermeld worden wie bij de aanvrager de betreffende toepassing of verbinding zal beheren.

33. Artikel 19 regelt de controlemogelijkheid voor elke onderneming op de over haar opgenomen gegevens en de mogelijkheid tot verbetering ervan. De wijze van controle moet bepaald worden door de Koning. Tot nu toe is de procedure niet geregeld, zodat een vordering tegen de Staat zou dienen ingesteld voor de rechtbank van eerste aanleg.

Artikel 21 regelt het inzage-recht van elkeen in de ondernemingsloketten, van gegevens betreffende het handelsregister en het recht er zich afschriften of uittreksels te laten afleveren.

11. ANDERE BEPALINGEN

34. Op de bepalingen over de erkenningsprocedure, de vergoeding en de controle op de ondernemingsloketten, de bepalingen over de coördinatiecommissie en het begeleidingscomité bij de beheersdienst van de KBO, en over het toezichtcomité wordt hier niet verder ingegaan.

Ook de andere initiatoren, waarvan BTW en RSZ de belangrijkste zijn, worden niet besproken omdat het inbrengen van

gegevens bij deze diensten geen onmiddellijke mededeling van het ondernemingsnummer aan de betrokkenen voorziet. Het contact met het publiek ligt bij deze diensten anders dan bij de griffies of de ondernemingsloketten. De meeste van deze diensten hebben trouwens via Fedman nog andere elektronische mogelijkheden van data-uitwisseling die dateren van voor de invoering van de KBO-databank.

12. SANCTIES

35. De strafsancties bepaald in artikel 62, §§ 1, 2 en 5 zijn de weerspiegeling van de artikelen 44 tot en met 49 van de vroegere Handelsregisterwet en de artikelen 31 tot en met 33 van de Ambachtsregisterwet en beteugelen overtredingen van de verplichte inschrijving, wijziging of doorhaling van vestigingseenheden of het uitoefenen van activiteiten nadat de inschrijving geweigerd werd of het verder uitoefenen van activiteiten nadat het bij vonnis verboden werd.

De sancties van artikel 62, §§ 3 en 4, beteugelen overtredingen door personen betrokken bij de inzameling en het beheer

van de gegevens in de KBO en beteugelen overtredingen van artikel 18 dat de toegang tot bepaalde gegevens regelt, artikel 19 dat de uitoefening van de rechten op verbetering regelt, artikel 20 dat de commercialisatie van gegevens uit de KBO regelt, artikel 29 dat het beroepsgeheim regelt en artikel 59 dat de controle en toezicht op de ondernemingsloketten organiseert.

Artikel 63 stelt de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en van artikel 85 van toepassing op deze inbreuken.

²⁵ K.B. 19 juni 2003 houdende de nadere regelen voor de toegang tot de Kruispuntbank van Ondernemingen.

36. Naast de strafsancties zijn er de sancties voorzien in artikel 14 dat de verplichting oplegt aan handels- of ambachtsondernemingen het ondernemingsnummer te vermelden in elk op hun verzoek betekend deurwaardersexploot op straffe van onontvankelijkheid van de vordering (zie ook

supra nr. 28).

Deze sancties zijn praktisch de weergave van de artikelen 40 tot en met 42 van de Handelsregisterwet en de artikelen 27 tot en met 29 van de Ambachtsregisterwet.

13. DE NOODPROCEDURE

37. Door het buiten werking stellen van de KBOWI werd de on-lineverbinding van de meer dan 200 ondernemingsloketten verbroken zodat de onmiddellijke toekenning van ondernemingsnummers en vestigingseenheidsnummers niet meer mogelijk was.

De loketten verzamelen de nodige gegevens, maken die via excelbestanden over aan de KBO-beheerscel waar ongeveer 30 personen deze gegevens in de KBO-database inbrengen.

De loketten krijgen dan de verwerkte gegevens terug met de nodige ondernemings- en vestigingseenheidsnummers om ze aan de ondernemingen mee te delen.

Dit brengt vanzelfsprekend vertraging teweeg die in de eerste maanden opliep tot gemiddeld drie weken en nu in het beste geval gemiddeld 3 à 4 dagen belooft.

Sinds halfweg december beschikken de loketten opnieuw over de KBOWI maar enkel voor raadpleging. De overstap naar updating rond halfweg januari 2004 schijnt succesvol te zijn.

38. De griffies van de rechtbanken van koophandel behielden wel een elektronische toegang tot het systeem via een andere webinterface genaamd “quickweb”.

De “quickweb” kwam tot stand in het najaar van 2002 in volgende omstandigheden:

Oorspronkelijk diende de KBO van start te gaan op 1 januari 2003²⁶. Toen in september-oktober 2002 duidelijk werd dat deze datum voor de ondernemingsloketten niet haalbaar was, werd beslist de aanvangsdatum voor de loketten op 1 juli 2003 te plaatsen en op 1 januari 2003 te starten met de griffies – die tijdelijk de rol van de ondernemingsloketten zouden overnemen – de BTW en RSZ en de volledige backoffice.

De bestaande wetgeving op het handelsregister zou zoveel mogelijk behouden blijven en enkel aangepast worden qua formulieren en met toekenning van een uniek ondernemingsnummer, waarbij de griffies de gegevens zoals hierboven beschreven dienden in te brengen via een webinterface die “quick” werd genoemd, niet omdat het zo snel werkte, maar wel omdat hij snel in elkaar werd geflanst.

De aanvangsdatum werd half december 2002 verschoven naar 31 maart 2003 (een maandag).

Vanaf januari 2003 volgde een (gebrekkige) opleiding van het personeel en testen van de webinterface. De resultaten van de testen waren catastrofaal: de verbinding was zo slecht qua snelheid en stabiliteit dat de griffies tot de conclusie kwamen dat het onmogelijk zou zijn hun eigen opdracht te vervullen samen met die van de ondernemingsloketten.

Na een ultieme vergadering op 18 maart 2003 kregen zij op 27 maart 2003 de boodschap dat de startdatum voor het ganse project 1 juli 2003 zou zijn en dat op deze datum ook de ondernemingsloketten zouden van start gaan.

De quickweb werd toen aan de kant geschoven en alle aandacht ging toen uit naar de KBOWI die – na een nog gebrekiger opleiding van personeel – van start ging op 1 juli 2003 om enkele dagen later uit productie te worden genomen.

Met deze “quickweb” dienen de griffies sindsdien de gegevens in de KBO in te brengen. Dit is echter geen makkelijke opdracht. Als de verbinding al niet verbroken wordt, zijn de responstijden veel te lang en is het systeem zelf onbetrouwbaar. Opgeroepen subschermen zijn wel van het juiste type doch betreffen een andere onderneming. De foutmeldingen die men krijgt zijn niet betrouwbaar, nu eens krijgt men de melding dat een onderneming niet teruggevonden wordt, de andere keer krijgt men de opgevraagde gegevens wel. Het systeem is minder gebruiksvriendelijk dan de KBOWI en laat niet toe dat de griffies rechtstreeks een bisregisternummer aanmaken zoals voorzien: alle gegevens moeten naar de KBO-beheerscel worden gemaild die dan dagen of weken later het nummer laat kennen, waarop de griffies dan dezelfde gegevens samen met het toegekende nummer nog eens in de KBO moeten inbrengen.

Op 31 oktober 2003 werd een inventaris van technische op- en aanmerkingen overgemaakt aan het CIV-Justitie en de verantwoordelijke van de KBO-beheerscel waarop geen antwoord werd bekomen, tenzij (mondeling) dat de KBO-beheerscel zich concentreert op de verwerking van de gegevens van de ondernemingsloketten.

De griffies van de rechtbanken van koophandel dienen zich “voorlopig” nog gedurende ongeveer een jaar verder van de “quickweb” te bedienen tot er investeringen in het netwerk

²⁶. *Europees actieplan “e-Europe 2002”*: vóór het einde van 2002 dienen de Lidstaten vereenvoudigde administratieve procedures voor bedrijven en essentiële overheidsgegevens, on line te brengen.

hebben plaatsgevonden die werken met de KBOWI mogelijk maakt.

Wanneer het publiek via internet toegang zal krijgen tot de KBO is niet bekend.

14. TEKORTEN IN DE KBO

39. Naast de technische moeilijkheden zijn er nog enkele heikele punten.

Op inhoudelijk vlak bevat de originele gegevensvoorraad van de KBO niet de gegevens van de mandatarissen van rechtspersonen. Enkel de sinds 1 juli 2003 ontslagen bestuurders en de nieuw benoemde bestuurders komen voor in de databank.

In dit verband dient te worden gewezen op het feit dat door de verplichte vermelding van de precieze identiteit van de bestuurders bij de neerlegging van de oprichtingsakte²⁷, de ondernemingen (of hun notaris) niet langer de mogelijkheid wordt geboden om conform artikel 518 van het Wetboek van Vennootschappen de bestuurders te laten benoemen door de algemene vergadering nadat de vennootschap rechtspersoonlijkheid heeft verkregen en hen in tegendeel verplicht het in de oprichtingsakte te doen.

Hetzelfde geldt voor de vermeldingen van de precieze identiteit van de vaste vertegenwoordiger van de bestuurder-rechtspersoon, waar het theoretisch mogelijk is de aanduiding op een later tijdstip dan de benoeming tot bestuurder te laten gebeuren.

Bij het opladen van de KBO-databank werden de gegevens van Euro-db overgenomen wat betreft de vermeldingen in de handelsregisters.

Euro-db diende in het Centraal Handelsregister alle gegevens van de lokale handelsregisters op te nemen volgens modaliteiten bepaald in het K.B. van 31 mei 1991 betreffende het Centraal Handelsregister²⁸. Dit besluit bepaalt dat de vermeldingen van het aantal handelsbedrijvigheden tot vijf wordt beperkt voor de periode van vóór 1 mei 1986 tot 1 juni 1991. Dit betekent dat deze gegevens in de KBO niet volledig zijn en dat de betrokken handelaars toepassing zullen dienen te maken van artikel 19 van de KBO-Wet (er is nog geen uitvoeringsbesluit).

De enige wijze om dit te doen is aan de hand van een afschrift van de vroegere inschrijving in het handelsregister. Deze stukken bevinden zich nog in de griffies van de rechtbanken van koophandel, doch de handelsregisters vallen sinds 1 juli 2003 onder het beheer van FOD-Economie, KMO, Middenstand en Energie. De vraag of de griffiers nog

zelfstandig afschriften kunnen afleveren, namens wie, hoe en voor welke prijs blijft onvoldoende beantwoord. Er zou een K.B. in de maak zijn maar ondertussen nemen de verschillende griffies verschillende standpunten in.

Verschiedende wetten dienen nog tekstueel te worden aangepast aan het feit dat de wetgeving op het handelsregister werd vervangen door deze wet. De artikelen 73, 74 en 75 voorzien dat dit kan gebeuren bij K.B. dat binnen de vierentwintig maanden moet bekrachtigd worden bij wet.

Zo o.a. de wetgeving op het viseren van handelsboeken die verwijst naar de griffies waar de inschrijving in het handelsregister berust. Gezien het handelsregister werd afgeschaft, zou het viseren van handelsboeken impliciet zijn afgeschaft. De verplichting in verband met de huwelijkscontracten van handelaars welke dienen te worden neergelegd ter griffie waar zij een inschrijving hebben in het handelsregister²⁹, is gelijkkluidend maar hier is de stelling niet dat die verplichting impliciet is afgeschaft maar worden de griffies integendeel aangezet de contracten verder te blijven aanvaarden, in afwachting van een wetswijziging.

Eens de toegang via internet is hersteld, zal het voor het publiek gemakkelijker zijn om inlichtingen in te winnen over om het even welke onderneming.

Waar men vroeger voor handelaars en rechtspersonen een griffie van de rechtbank van koophandel diende op te zoeken zal nu zonder verplaatsing de basisinformatie beschikbaar zijn via internet. Het K.B. van 19 juni 2003 is echter restrictief opgesteld. Er is geen mogelijkheid op deze manier o.a. de juridische toestand van de onderneming te consulteren (faillissement, gerechtelijk akkoord): deze gegevens komen niet voor in de limitatieve lijst van te consulteren gegevens.

De ondernemingsloketten staan in voor de consultatie van de gegevens van handelsondernemingen³⁰. Voor de gegevens van VZW's, stichtingen en rechtspersonen die geen handelsondernemingen zijn (burgerlijke vennootschappen, landbouwvennootschappen, sommige (Europese) economische samenwerkingsverbanden) kan men terecht in de griffies van de rechtbanken van koophandel waar het dossier berust³¹.

²⁷. K.B. 20 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen, art. 12, § 2.

²⁸. Opgeheven bij K.B. 22 juni 2003 betreffende de inschrijving, wijziging en doorhaling van de inschrijving van handels- en ambachtsondernemingen in de Kruispuntbank van Ondernemingen, art. 9, 8°.

²⁹. Art. 12 Wetboek van Koophandel.

³⁰. Art. 21, § 1, KBO-Wet.

³¹. K.B. 30 januari 2001.

Onder de wetgeving op het handelsregister was een handelaar verplicht op te geven: naam, voornamen, bijnaam, geslacht, geboorteplaats en datum, naam en voornaam van de echtgenoot, plaats en datum van huwelijk, aard en datum van zijn huwelijkscontract, in voorkomend geval datum van de overschrijving van de echtscheiding. Nu zal men in de KBO in het beste geval naam, voornaam en adres te weten komen, de overige gegevens zijn niet opgenomen in de lijst van vrij te consulteren gegevens in de KBO.

Voor de bestuurders van handelsvennootschappen die belast zijn met het dagelijks bestuur is dit hetzelfde.

Ook de vermelding vroeger van handelsactiviteiten in het buitenland is nu niet langer vereist.

Hier stelt zich de vraag waarom artikel 23 van de KBO-Wet de griffier oplegt de KBO in kennis te stellen van de uitspraak van scheiding van goederen ten aanzien van echtgenoten van wie één een natuurlijk persoon-handelaar is of van de homologatie van de akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel van echtgenoten van wie één een

natuurlijk persoon-handelaar is. Deze gegevens worden toch niet opgenomen in de KBO.

Dezelfde vraag voor de kennisgeving van het instellen van een rechtsmiddel: in de KBO is geen ruimte voorzien om dit in te brengen.

Een ander moeilijk punt is de beslissing van de KBO-beheersdienst om de codes, die aanduiden dat een vennootschap weliswaar de vorm heeft van een handelsvennootschap maar in realiteit een burgerlijke vennootschap is, niet te activeren. Het is in de KBO niet mogelijk aan te duiden dat de CVBA Joost en Cie, die een associatie van advocaten is, een burgerlijke vennootschap is.

Dit brengt problemen met zich voor het bepalen van de bevoegdheid van de rechtbanken en het bepalen van de hoedanigheid van de onderneming in geval van dagvaarding. Een onderzoek van de statuten is noodzakelijk, wat vooral in de gegevensverzameling van de dienst handelonderzoeken, die enkel slaan op handelsondernemingen, enorm veel tijdverlies meebrengt.

15. TOEKOMST

40. Uit het concept van de wet volgt dat de uitbreiding van de volledige wet tot de vrije beroepen mag verwacht worden en dat naast de handels- en ambachtsondernemingen ook andere ondernemingen hun vestigingseenheden zullen dienen aan te geven.

De zeer nabije toekomst ligt vervat in de verschillende artikelen in de wet die een grotere tussenkomst voorzien van de notarissen. In een eerste fase zullen zij, voor hun akten, de initiatorrol van de griffies overnemen en zelf de vereiste gegevens inbrengen in de KBO en het ondernemingsnummer meedelen aan de onderneming-rechtspersoon.

Daarna zal de neerlegging ter griffie geactiveerd worden door de griffier en de rechtspersoonlijkheid zal verworven zijn. De griffier zal dit inbrengen in de KBO en de akten overmaken aan het *Belgisch Staatsblad*.

De volgende stap zal zijn dat de notarissen de teksten van hun akten bestemd voor het *Belgisch Staatsblad* elektronisch

zullen overmaken en elektronisch neerleggen ter griffie om de rechtspersoonlijkheid te doen verlenen. In het kader van Phenix zullen overigens de meeste medewerkers van het gerecht over een geavanceerde elektronische handtekening beschikken, zodat dit geen onoverkomelijk probleem zal zijn.

De griffies zullen verder de formaliteiten vervullen betreffende alle niet notariële akten.

De papieren dossiers van de vennootschappen, vandaag op de griffies bewaard, zullen geleidelijk vervangen worden door elektronische dossiers, bij de Federale Overheidsdienst Justitie (*Belgisch Staatsblad*), teneinde voor de publicatie ervan te zorgen.

Dit moet leiden tot een databank van de statuten bij het *Belgisch Staatsblad* met mogelijkheid van toegang en gebruik door particulieren en overheidsinstellingen.

16. TOT SLOT

41. Opmerkelijk is dat in deze wet het begrip onderneming weer volledig aansluit bij de juridische entiteit daar waar de Wet op het gerechtelijk akkoord en de Faillissementswet de binding tussen beide begrippen losser maakte.

Anderzijds heeft deze wet aan het begrip onderneming een uitbreiding gegeven die nog moet geabsorbeerd worden.

Dat de nieuwe definitie van onderneming nog niet overal is doorgedrongen, blijkt uit de bekendmaking van de nieuwe

tarieven voor publicaties van akten in het *Belgisch Staatsblad* op 15 december 2003: er worden afzonderlijke tarieven bepaald, 1° voor ondernemingen en 2° voor verenigingen zonder winstoogmerk...

Eens ook alle vrije beroepen zullen worden opgenomen in de KBO zullen vier verschillende hoedanigheden aan een natuurlijk persoon de status onderneming kunnen verstrekken. Ook indien er zich onderbrekingen voordoen, blijft de

persoon hetzelfde nummer behouden, zijn ganse leven lang.

Als Janssen Jr., zoon van, als licentiaat rechten afstudeert, gaat hij als stagiair-advocaat aan de slag, hij bekomt op 23-jarige leeftijd zijn status van onderneming met zijn uniek ondernemingsnummer. Twee jaar later ziet Janssen Jr. een betere toekomst als verzekeringsagent en hij wordt loontrekende bij een multinationale onderneming. Zijn ondernemingsnummer wordt op non-actief gesteld. Opnieuw twee jaar later vestigt hij zich als zelfstandig verzekeringsmakelaar en wordt zijn ondernemingsnummer opnieuw geactiveerd. Hij bekomt de hoedanigheid van handelaar en BTW-plichtige. Nog eens vijf jaar en een echtgenote later is Jr. bestuurder van zijn eigen firma NV Janssen, zijn hoedanigheid BTW-plichtige en handelaar is hij kwijt en zijn ondernemingsnummer wordt op non-actief gesteld. Op 55-jarige leeftijd trekt hij zich terug uit het bedrijfsleven en renteniert in zijn villa waar hij huishoudpersoneel in dienst neemt. Hij is opnieuw een onderneming met als hoedanigheid werkgever. Op 80-jarige leeftijd sterft hij in zijn slaap. Dan pas wordt zijn ondernemingsnummer afgesloten.

Bij de ondernemingen rechtspersoon is de situatie eenvoudiger: zij verkrijgen een ondernemingsnummer bij de oprichting en dit nummer wordt stopgezet bij de sluiting van de vereffening of bij de sluiting van het tussengekomen faillissement.

Het begrip vestigingseenheid heeft ook een zeer ruime betekenis gekregen. Het valt in niets te vergelijken met het begrip handelsuitbating van de vroegere Handelsregisterwet. De uitbating moest ook gelokaliseerd kunnen worden,

maar het moest een plaats zijn waar handel werd gedreven die bovendien een bestendig karakter had. De omschrijvingen bij de vestigingseenheid zoals atelier, fabriek, magazijn, bureau, steengroeve, directie, opslagplaats, goederenstock voldoen bezwaarlijk aan deze vereisten en zouden vroeger niet altijd een inschrijving in het handelsregister hebben gerechtvaardigd. Vraag is of vestigingseenheden als opslagplaats van een handelsonderneming een inschrijving in het huidige handelsregister noodzakelijk maakt. Met het oog op eventuele sancties lijkt een duidelijke definitie noodzakelijk.

Daar waar de griffies als echte douaniers de grens van het handelaarschap dienden te bewaken en moesten nazien of voldaan was aan *circa* 220 mogelijk nodige vergunningen (eens de grens voorbij was controle quasi onbestaande), maakt men nu de toegang tot het ondernemerschap makkelijker door voorafgaandelijk enkel na te zien of de kandidaat over voldoende ondernemersvaardigheden beschikt, gezien de controle achteraf door de bevoegde overheidsdiensten precies door de invoering van de KBO veel efficiënter kan worden gevoerd.

De wet opent inderdaad de mogelijkheid om op een efficiënte manier een vereenvoudiging in talloze procedures mogelijk te maken. Alles is echter afhankelijk van een goede informatica-infrastructuur. De vastgestelde fouten en gebreken schijnen echter te wijzen op ernstige conceptuele tekortkomingen in de backoffice eerder dan loutere moeilijkheden in de verbindingen tussen backoffice en frontoffice. Is dit effectief zo, dan ligt een spoedige oplossing nog niet in het verschiep.